

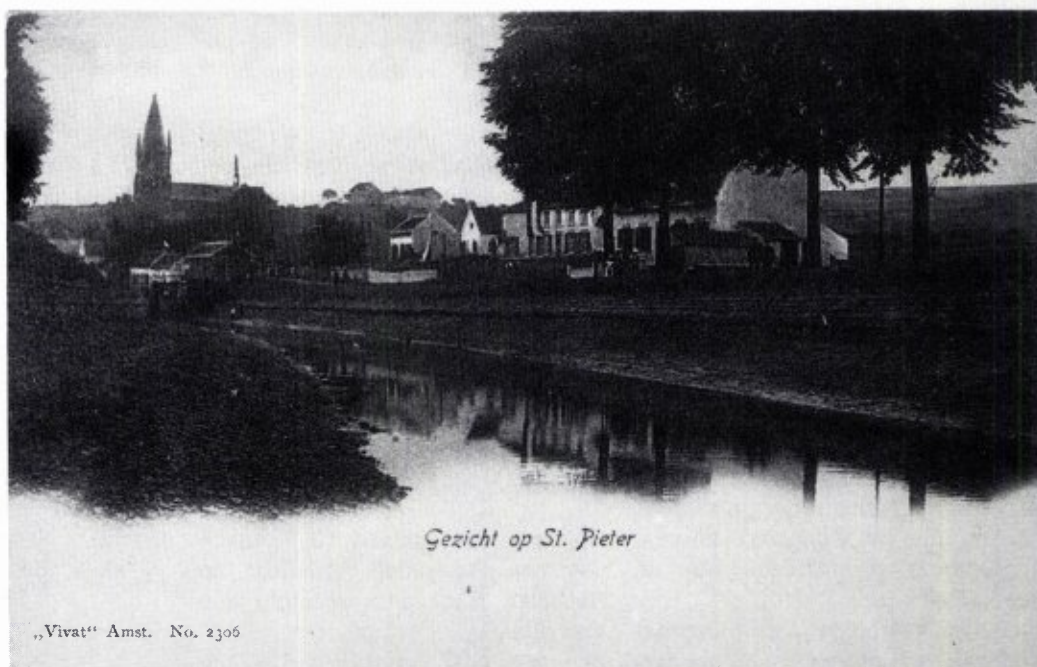
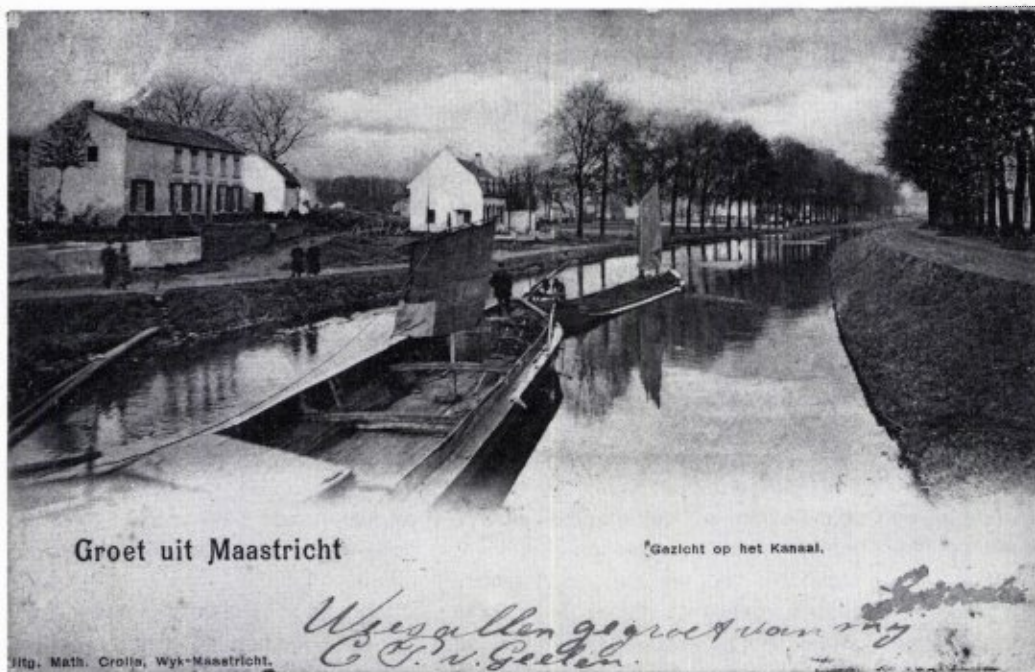
Oude prentbriefkaarten: de Sint-Pietersberg

II. Langs het kanaal (1)

B.G. Graatsma, Koningsplein 9, Maastricht

In deze eerste bijdrage uit de aangekondigde reeks (zie november-nummer, p. 208-212) een tweetal "ansichten" van het kanaal Maastricht-Luik met het zich daarlangs uitstrekkende dorp Sint-Pieter. De belde prentbriefkaarten geven de situatie anno 1900 weer ter hoogte van de splitsing Lage Kanaaldijk-Papenweg.

Het afgebeelde deel van de toen nog zelfstandige gemeente St.-Pieter — in 1920 door Maastricht geannexeerd — was vergeleken met nu vrij schaars bebouwd. Het kanaal Maastricht-Luik,

in feite de naar Luik doorgetrokken Zuid-Willemsvaart, werd in 1845 aangelegd en in 1850 voor de scheepvaart opengesteld. Het was destijds een belangrijke scheepvaartroute (vrachttransport) van en naar Luik. In 1965 tenslotte is het kanaal gedempt en omgevormd tot autoweg (de huidige "Maasboulevard").

De eerste "ansicht" is afgestempeld op 25 oktober 1901. De foto moet gemaakt zijn in de (late) herfst of het (vroeg) voorjaar en is genomen vanaf een van de draaibruggen over het kanaal ter hoogte van de huidige jachthaven St.-Pieter. De fotograaf stond aan de zijde van de Hoge Kanaaldijk met het gezicht op het noorden. Op deze afbeelding is goed te zien waaraan de beide kanaaldijken hun naam te danken hebben: de rechter dijk was beduidend hoger dan de linker dijk. Die "Hoge Kanaaldijk" vormde nml. de scheiding met de (toen nog niet ge-

kanaliseerde) Maas. Wat verder opvalt is dat de dijkellingvegetatie, in ieder geval die van de rechter (hoge) dijk, behoorlijk kort gehouden werd. Bovendien ontbrak toen nog elke vorm van hekwerk op beide dijken aan de kanaalzijde. Zo zijn er op deze afbeelding ook nergens lantaarnpalen te bekennen; pas in de zomer van 1908 kreeg de gemeente St.-Pieter openbare verlichting en wel op de Papenweg en de Lage Kanaaldijk tot aan Slavante.

De tweede "ansicht" werd nooit verstuurd en bevat dus ook geen poststempel. Uit vergelijking met andere (gedateerde) kaarten blijkt dat deze kaart tussen 1900 en 1902 in omloop moet zijn gebracht. De foto is genomen in de zomer vanaf de bodem van het grotendeels drooggevalen kanaal aan de zijde van de Hoge Kanaaldijk ter hoogte van St.-Pietersluisweg 57. Het met stenen verstevigde deel van de dijkelling, welke zich op de vori-

ge kaart vrijwel geheel onder de waterspiegel bevond, is hier goed zichtbaar. De ansichtkaart toont een gezicht op het zuidwesten met op de achtergrond het silhouet van de kerk St.-Pieter op de Berg en rechts daarvan aan de horizon dat van de hoeve Zonneberg. De vier forse bomen op de Lage Kanaaldijk behoorde tot een lange bomengalerij welke oorspronkelijk van Maastricht tot aan de Belgische grens aan de westzijde van de Lage Kanaaldijk gestaan moet hebben. Reeds in het begin van deze eeuw echter zijn deze fraaie bomen op last van Rijkswaterstaat verwijderd omdat ze "hinderlijk en gevaarlijk waren voor het toenemend verkeer". Het op deze kaart meest rechts gelegen huis staat tot op heden nog steeds geheel vrij aan de Lage Kanaaldijk (no. 47). Het betreft hier een van de weinige karakteristieke plekje die thans nog aan het vroegere dorp Sint-Pieter herinneren.

Korte mededelingen

De Venen Geturfd

Op 14 december 1986 opende in het Natuurmuseum te Nijmegen de tentoonstelling genaamd "De Venen Geturfd". Deze tentoonstelling is het resultaat van een samenwerking tussen het Natuurmuseum Nijmegen en de Stichting tot Behoud van de Ierse Venen. "De Venen Geturfd" laat zien hoe veen ontstaat, wat de waarde ervan is, waar het nog leeft en hoe het in Nederland gerestaureerd wordt.

Het veenlandschap is één van de meest bedreigde landschappen in West-Europa. Nederland is het eerste West-Europese land dat vrijwel al zijn veen heeft ontgonnen maar ook het eerste in de wereld dat hoogveen restaureert. Veel Nederlanders betreuren het dat er in hun land geen levende venen bewaard zijn gebleven. Daar staat tegenover dat we aan de ontginning en restauratie veel kennis en ervaring hebben overgehouden. Juist nu, met het uitsterven van een landschap, is het zinvol deze kennis te verspreiden.

Ierland is het enige West-Europese land waar nog geheel ongeschonden

venen liggen. Daarom wordt in de tentoonstelling de Nederlandse situatie met de Ierse vergeleken. De Ieren staan nu voor de keus hun laatste restjes veen af te graven of veilig te stellen. Als ze straks op dezelfde wijze als de Nederlanders veenrestanten zouden gaan restaureren, zou dat veel meer geld kosten dan de bescherming van intacte terreinen nu.

"De Venen Geturfd" is te zien tot 16 maart 1987. Daarna reist de tentoonstelling langs andere steden in Nederland. In 1988 wordt zij naar Ierland overgebracht.

Openingstijden: ma t/m vrij 10.30 - 17.00 uur; en op zo 13.00 - 17.00 uur. er zijn lesbrieven, een diaserie en een brochure beschikbaar. Rondleidingen worden gegeven op afspraak.

Vijfde WARN-dag

Op Zaterdag 14 maart 1987 organiseert de Werkgroep Amfibieën en Reptielen Nederland wederom een themadag.

Aan de orde komen aspecten van de

biologie van Nederlandse hagedissen en salamanders en van de Gewone pad, vooral voortplantingsgedrag en migratie.

Daarnaast krijgen resultaten van Pad-den-actiegroepen bijzondere aandacht. Door middel van posters kunnen verschillende groeperingen hun resultaten kenbaar maken. Op het einde van de dag zal een evaluatie van de posters plaatsvinden.

Bij deze roepen we personen of groepen die met hun paddengegevens willen meedoen op, om contact op te nemen met het WARN-secretariaat. De nodige informatie over de posteressie, en over het invullen van de eigen bijdrage wordt dan toegestuurd.

De Vijfde WARN-dag zal weer in Nijmegen plaatshebben. Aanmeldingen voor het bijwonen van de dag graag schriftelijk; men ontvangt dan een programma en routebeschrijving. Er worden geen kosten in rekening gebracht.

Secretariaat: A. Zuiderwijk
Plantage Middenlaan 53
1018 DC Amsterdam
tel.: 020-5223624